

FIJIAN

Na porokaramu ni veitokoni e soli wale, me baleta na i vakarau kaukauwa e vale

Na i tukutuku me baleta na porokaramu ni veitokoni vei ira na uabula kei ira na gone, e na ruku ni Lawa ni i Vakarau Kaukauwa e Vale ni yabaki 1995

Kevaka ko vakarurugi e na dua na lewa ni veitaqomaki ka soli e na ruku ni Lawa ni i Vakarau Kaukauwa e Vale ni yabaki 1995, e rawa ni ko tiko e na dua na **porokaramu ni veitokoni e soli wale**, me vukei iko mo ciqoma na veika ko sotava tiko.

E tu tale ga na porokaramu ni veitokoni e soli wale **vei ira na gone** era dau tiko vata kei iko.

Na porokaramu ni veitokoni e na ruku ni Lawa ni i Vakarau Kaukauwa e Vale, e -

- sega ni saumi
- vunitaki
- baleta na nomu taqomaki iko
- baleta na vakadeitaki ni yalomu

NA SALA CAVA BEKA E NA VUKEI AU KA TOKONI AU KINA NA POROKARAMU OQO?

E na vukei iko na porokaramu oqo mo **vakanadakuya na veika sa sivi ka vakanamata ki liu, kei na nomu taqomaki iko**. E na soli kina vei iko na i vakamacala ni lewa ni veitaqomaki, na veika me baleta na i vakarau kaukauwa e vale, kei na veika e rawa ni basika mai kina.

Na nodra porokaramu **na gone** e rawa ni vukei ira me ra kila vinaka na veika me baleta na i vakarau kaukauwa, ka vakarautaki ira me ra ciqoma na veika e rawa ni tara na nodra bula se na bula ni vuvale.

E vica na porokaramu ko rawa ni digidigi mai kina. E vakarautaki e so na porokaramu me ratou tiko kina e lewe vica, ka so me baleta e lewe dua ga. E rawa ni ra qaravi na gone lalai e na so na porokaramu, ka vakarautaki na sala ni veilakoyaki.

E duidui vakalevu na porokaramu oqo mai na porokaramu e vakaroti me tiko kina ko koya e **tau vua na lewa** (ko koya e cakava na i vakarau kaukauwa kei na veivakacacani), me vukei koya me vulica na bula e sega kina na i vakarau kaukauwa.

KO CEI E CICIVAKA NA POROKARAMU?

Era cicivaka na porokaramu taucoko ko ira **era vulica, ka nodra cakacaka na liutaka** na mataqali porokaramu vakaqo. E vakadonuya na nodra vakaitavi na Minisitiri ni Veika Vakalawa.

Era dau taura vakamalua ka ririkotaka na veika duidui era sotava ko ira e caka vei ira na i vakarau kaukauwa; na nodra yabaki ni bula, se ra tagane se yalewa, na nodra i valavala vakavanua, na nodra bula ni veidomoni, se na vakaleqai ni i tuvaki ni yagodra.

NA VEIKA ME BALETA NA POROKARAMU NI VEITOKONI VEI IRA NA UABULA

Na veika e na caka e na porokaramu oqo:

- tukuni vei iko na veika me baleta na lewa ni veitaqomaki kei na nomu dodonu e na ruku ni lewa oqo
- solia vei iko na i tukutuku ni i vakarau kaukauwa e vale kei na veika e dau vure mai kina
- vukei iko mo kunea na sala mo rawa ni taqomak kina, ka tokoni mai vei ira na nomu i tokani, wekamu, kei ira na lewe ni vanua ko vakaitikotiko kina
- vukei iko mo tuvana na veika me caka me rawa ni ko dou taqomaki kina vakaveiluvani
- vukei iko me veisautaki na nomu bula ki na veika e vinaka.

NA VEIKA ME BALETA NA POROKARAMU NI VEITOKONI VEI IRA NA GONE

E dau tara na nodra bula na gone taucoko na i vakarau kaukauwa e caka vei ira, ka vaka kina na nodra raica se rogoca na kena caka.

Era gadreva kina **vakalevu cake sara na gone na veivuke kei na veitokoni** me rawa kina ni ra ciqoma na veika era sotava e na nodra bula. E soli wale na prorokaramu ni veitokoni vei ira na gone era se bera ni yabaki 17, ka vakarautaki e so me ratou tiko kina e lewe vica ka so se me tiko kina e lewe dua ga.

E na vukei ratou na luvemu na porokaramu ogo me ratou –

- vulica kina na veika me rawa ni ratou taqomaki ratou kina vakai ratou
- kila vinaka na veika e rawa ni yaco e na nodratou bula e na vuku ni i vakarau kaukauwa
- rawa ni walia na leqa e ratou sotava ka me ratou rawa tale ga ni lewa vinaka na lomadrato kei na kena yavalati
- vulica me dei na lomadrato.

E rawa ni ko lako vata kei ratou na gone ki na prorokaramu ogo, se me lako e dua e dau veisusu vei ratou.

NA CAVA NA BALAVU NI GAUNA E NA SOLI TIKO KINA NA POROKARAMU OGO?

E dodonu mo kererea mo tiko e na porokaramu soli wale ogo, e na loma ni **tolu na yabaki** mai na gauna e soli kina na lewa ni veitaqomaki.

E na so na gauna, e rawa ni vakabalavutaki kina na gauna e soli, ia mo kerea ki na Mataveilewai kevaka sa sivia na yabaki tolu na gauna e soli kina na lewa ni veitaqomaki.

Kevaka ko gadreva e so tale na i vakamacala ni porokaramu ni veitokoni, veitaratara kei na Mataveilewai ni Vuvale, raica na vanua e tabaki kina e na komipiuta (website) e na www.justice.govt.nz/family, se taroga na nomu loya.

NA FOMU NI KEREKERE

Na porokaramu me baleti ira na uabula era vakarurugi e na lewa

E na ruku ni i Wasewase 29 ni Lawa ni i Vakarau Kaukauwa e Vale ni yabaki 1995, au kerea me'u tiko e na porokaramu vakarautaki, ka kena i naki me vakatetea na veitaqomaki mai na i vakarau kaukauwa e vale.

Yacamu: _____

Nomu i tikotiko: _____

Talevoni: _____

Uma Tamata Cava: _____

Yaca i koya me tau vua na lewa:

_____
_____

Mataveilewai ni Vuvale e solia na lewa ni veitaqomaki:

_____

Na porokaramu me baleti ira na gone

E na ruku ni i Wasewase 29(1)(b) ni Lawa ni i Vakarau Kaukauwa e Vale ni yabaki 1995, au kerea me ratou tiko e na porokaramu vakarautaki, ka kena i naki me vakatetea na veitaqomaki mai na i vakarau kaukauwa.

Yacamu: _____

Noqu i tikotiko: _____

Talevoni: _____

Yaca ni gone

Nona siga ni sucu

Uma tamata cava

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Mataveilewai ni Vuvale e solia na lewa ni veitaqomaki:

_____

Yaca i koya e tau vua na lewa:

_____
_____

Lobika na fomu oqo ka auta se
vakacuruma ki na Maveilewai ni
Vuvale e voleka duadua vei iko.

[Text for back page]

E vakalekalekataki e na i vola tukutuku oqo e so na i wase ni Lawa ni i Vakarau Kaukauwa e Vale ni yabaki 1995.

Kevaka e tu e so na ka ko via taroga, raica e na Lawa ni i Vakarau Kaukauwa e Vale se taroga e dua na loya.

Kevaka e gadrevi e so tale na i vakamacala, veitaratara kei na Mataveilewai ni Vuvale

e na vanua ko vakaitikotiko kina.

E rawa ni tauri na i vola tukutuku oqo mai na vanua e tabaki kina e na komipiuta (website) na Minisitiri ni Veika Vakalwa e na www.justice.govt.nz.

Courts 009

[Month and year of publication]